

**ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОГО СПОРТУ НА
МАТЕРІАЛІ ПЕРШОГО ЖІНОЧОГО ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З
ФУТЗАЛУ**

**ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ЖЕНСКОГО СПОРТА
НА МАТЕРИАЛЕ ПЕРВОГО ЖЕНСКОГО ЧЕМПИОНАТА ЕВРОПЫ
ПО ФУТЗАЛУ**

**ORGANIZATIONAL BASES OF DEVELOPMENT OF WOMEN'S
SPORTS ON THE MATERIAL OF THE FIRST WOMEN'S
CHAMPIONSHIP OF EUROPE ON FUTZAL**

Анотація. В статті проаналізовано історичний розвиток жіночого спорту в рамках суспільно-політичного руху боротьби жінок за свої права, як інструмента демонстрації того, що жінки рівні з чоловіками в усіх відносинах в тому числі фізичному та вольовому. Доведено, що протягом кількох десятиліть XIX–XX століття, жіночий спорт набуває своєї інфраструктури та технічну специфіку, стаючи автономним соціокультурним інститутом в рамках жіночого гендеру, де практично не лишилося лише чоловічих видів спорту (співвідношення жінок на Олімпійських іграх 2016 становить 45%). Визначені історичні передумови виникнення та основні тенденції розвитку жіночого футзалу в Європі, а також методи стимулювання та популяризації жіночого футзалу. Розглянуті передумови організації на проведення першого чемпіонату Європи з жіночого футзалу, проаналізовані групові етапи та фінал чотирьох жіночого Чемпіонату Європи з футзалу, так у відбірковому етапі взяли участь 23 збірних, які в залежно від рейтингу почали турнір або зі стадії попереднього раунду або зі стадії основного раунду, в матчах

основного раунду приймали участь 16 команд, які були розподілені методом жеребкування на чотири групи, а до фінальної частини чемпіонату пройшли переможці кожної з груп (Іспанія, Португалія, Росія та Україна). Визначені основні перспективи розвитку даного виду спорту в умовах сьогодення. Доведено, що на сьогоднішній день проводиться активна робота з проведенню заходів в сфері масового футзалу, в рамках якої гравцям допомагають знайти свій рівень, проводиться робота щоб спортивні споруди і умови для гравців, суддів і глядачів відповідали необхідним стандартам. Підтверджено, що розвиток жіночого футзалу відбувається великими темпами, майбутнє цього виду спорту дає безмежні можливості, і УЄФА за підтримки національних асоціацій має намір прискорити стрімкий прогрес жіночого футзалу та встановлювати нові стандарти гри.

Ключові слова: спорт, жінки, футбол, футзал, Чемпіонат Європи, організація, змагання, гра.

In the article analyzes the historical development of women's sports in the framework of the socio-political movement of the struggle of women for their rights, as a tool to demonstrate that women are on a par with men in all respects, including physical and volitional. It has been proven that over the course of several decades of the 19th-20th centuries, women's sports acquire their infrastructure and technical specifics, becoming an autonomous sociocultural institution within the framework of women's gender, where there are practically no male sports (women at the 2016 Olympics is 45%). The prerequisites for organizing and holding the first European Women's Futsal Championship are considered. The group stages and the final of the four European Women's Futsal Championships were analyzed, so 23 teams took part in the qualifying stage, which, depending on the rating, started the tournament either from the preliminary round or from the main round stage, 16 teams took part in the main round matches distributed by draw to four groups, and the winners of each group (Spain, Portugal, Russia and Ukraine) went to the final part of the championship. The main prospects for the development of this sport in today's conditions are determined. It has been proven that today active

work is being carried out to conduct activities in the field of mass futsal, in which players are helped to find their level, work is being done to ensure that sports facilities and conditions for players, referees and spectators meet the necessary standards. The rapid development of women's futsal has been confirmed, the future of this sport provides unlimited opportunities, and UEFA, with the support of national associations, intends to accelerate the rapid progress of women's futsal and set new standards for the game.

Keywords: sports, women, futsal, European Championship, organization, competitions, game.

Постановка проблеми. З давніх часів жінки боролися за незалежність, свою свободу та рівності прав з чоловіками. Показником розвитку суспільства історично стало вважатися ступінь свободи жінки і її участь в соціальному житті [3,4]. Останні століття подарували світові чудових учених, мислителів, поетів, художників, скульпторів і спортсменок жіночої статі. В результаті сплеску фемінізму жінки зайняли однакову сходинку поруч з чоловіками не тільки в професійному і моральному світлі, але і в бажанні досягти певних фізичних результатів [3,5].

Наразі рух «жінки за свої права» виникає жіночий спорт, як один із способів активної демонстрації того, що жінки не чим не поступаються чоловікам, а навпроти здатні долати більші фізичні та психічні навантаження, боротися за успіх [5].

Протягом кількох десятиліть XIX–XX ст., жіночий спорт набуває своєї інфраструктури та технічної специфіки, стаючи автономним соціокультурним інститутом в рамках жіночого гендеру [3-5]. Таким чином, на сьогоднішній день можемо побачити, що практично не лишилося лише чоловічих видів спорту, жінки займаються боротьбою, боксом, важкою атлетикою, футболом і навіть футзалом.

Жіночий спорт розвивається досить інтенсивними темпами. Сьогодні жінки приймають участь у світових, континентальних та регіональних першостях, встановлюють рекорди.

Аналізуючи історію спорту, і футзалу в тому числі, можна відслідкувати взаємозв'язок участі жінок в спорті та розвитком жіночого футзалу. Потяг до футболу і футзалу жінок протягом всієї історії залишається високим, однак обмежується соціальними умовностями.

На даний час швидкими темпами в світовій спортивній практиці набуває популярності жіночий футзал. Цей вид спорту, є однією з різновидів футболу і його особливість - це те, що проводиться він переважно в закритих приміщеннях, а також команда нараховує п'ять гравців на полі.

Мета дослідження. Аналіз організаційних основ та тенденцій розвитку жіночого спорту на матеріалі футзалу.

Для вирішення завдань дослідження було застосовано такі методи дослідження: аналіз науково методичної літератури, синтез та узагальнення; порівняння та аналогії; математична статистика.

Результати дослідження та їх обговорення. На сьогоднішній день футзал є одним з найбільш доступних видів спорту, який отримав широке поширення в усьому світі.

Офіційне визнання футзалу ФІФА в європейських країнах відбулося на початку дев'яності років двадцатого століття. Однак змагання організовувались переважним чином серед чоловіків.

Історія розвитку жіночого футзалу почалася в 1994-1995 роках. Робота розпочалася іспанським клубом, почалися проводитися ігри між італійських і португальських збірними. Згодом до них долучилися клуби України, Фінляндії та Угорщини [2,6]. Завдяки невтомній роботі УЄФА і національних асоціацій, які дали необхідні знання суддям, адміністраторам, численним уболівальникам та волонтерам, жіночий футзал пройшов шлях від обнадійливих починань до яскравого розквіту і знайшов цілу армію

шанувальників. Дівчата і жінки і далі залучаються до футзалу в якості гравців, суддів, волонтерів або просто повних ентузіазму вболівальників.

На сьогоднішній день УЄФА займає чітку позицію по стимулюванню та популяризації жіночого футзалу в тих країнах, де цей вид спорту поки недостатньо добре розвинений, а саме спонукає асоціації ставити великі стратегічні і фінансові цілі, рекомендує призначення жінок на відповідальні посади і піклується, щоб кожна асоціація мала свою жіночу лігу [7].

Одним із стимулів популяризації жіночого футзалу стало організація та проведення першого Європейського чемпіонату з футзалу серед жінок.

Виконавчий комітет УЄФА вирішив засідання в Ньому, що перший в історії Чемпіонат Європи з футзалу серед жіночих команд буде проводитися в лютому 2019 року.

Відбірковий турнір Євро-2019 з футзалу серед жінок визначив учасників чемпіонату Європи 2019. У відбірковому етапі взяли участь 23 збірних. Залежно від рейтингу вони почали турнір або зі стадії попереднього раунду, або зі стадії основного раунду. Ігри турніру пройшли в 2018 році.

Матчі основного раунду проводились у вересні 2018 року. В ньому приймали участь 16 команд, які були розподілені методом жеребкування на чотири групи. Кожна команда зіграла з кожною іншою командою своєї групи по одному матчу.

Після проведення групового етапу, до фінальної частини чемпіонату Європи 2019 пройшли переможці кожної з груп (рис.1), після того, як визначилися всі учасники чемпіонату, було визначено місце проведення фінальної частини жіночого Чемпіонату Європи з футзалу. Головною ареною чемпіонату став Багатофункціональний комплекс «Гондомар» (Гондомар).

Таким чином, з 14 по 16 лютого 2019 року було проведено перший Чемпіонат Європи УЄФА з футзалу для жіночих національних збірних з футзалу в Португалії місті Гондомар.

До фіналу чотирьох потрапили жіночі збірні команди Португалії, Росії, України та Іспанії (рис.1).

Рис 1. Система відбору жіночих національних збірних команд до фінальної частини Євро 2019 з футзалу

Жеребкування фінальної стадії жіночого Євро з футзалу відбулася 9 грудня о Casa Branca de Gramido в Валбоне, де методом сліпого жеребу команди були розбиті на півфінальні пари (рис.2).

Перший півфінальний мат відбувся між Росією та Іспанією, другий між Україною та Португалією, де явна перевага була за командами Іспанії та Португалії (табл.1).

Таблиця 1

Статистика дій	I півфінал		II півфінал	
	Росія	Іспанія	Україна	Португалія
Голи	0	5	1	5
Удари	6	36	7	47
У створ воріт	0	17	4	19
повз ворота	4	9	2	18
Блоковано	2	10	1	10
Кутові	2	13	1	22

Най запекліша боротьба була в матчі за третє місце між командами Росії та України. По ходу першого тайму росіянки вели з комфортною перевагою в два м'ячі і були за крок від третього голу, але замість цього пропустили 2 м'ячі, таким чином доля третього місця вирішувалася в серії пенальті (рис. 2) [2,6,7].

Промах української збірної в останньому ударі приніс росіянкам перемогу 3:2, а з нею - бронзу дебютного жіночого ЄВРО з футзалу.

Таким чином, результати проведеного чемпіонату засвідчують важливе значення роботи, виконаної на території континенту. Що найменше у 16 національних асоціацій є свої структури для розвитку жіночого футзалу, судді, що обслуговують жіночі чемпіонати. Проводиться активна робота по проведенню заходів в сфері масового футзалу.

Висновки. На сьогоднішній день жіночий футзал розвиває понад тридцять європейських країнах, з них 23 приймало участь у першому Чемпіонаті Європи серед жінок. Однак, необхідно зауважити що не в усіх країнах його розвиток на належному рівні, тому УЄФА займає чітку позицію

по стимулюванню та популяризації жіночого футзалу в тих країнах, де цей вид спорту поки недостатньо добре розвинений, а саме спонукає асоціації ставити великі стратегічні і фінансові цілі, рекомендує призначення жінок на відповідальні посади і піклується, щоб кожна асоціація мала свою жіночу лігу.

На сьогоднішній день Національні асоціації отримують керівництво з просування жіночого футболу та футзалу. Проводиться активна робота по проведенню заходів в сфері масового футзалу, в рамках якої гравцям допомагають знайти свій рівень. Також робиться все, щоб спортивні споруди і умови для гравців, суддів і глядачів відповідали необхідним стандартам. Вочевидь, що жіночий футзал рухається вперед з величезною швидкістю. Майбутнє цього виду спорту дає безмежні можливості, і УЄФА за підтримки національних асоціацій має намір прискорити стрімкий прогрес жіночого футболу та встановлювати нові стандарти гри.

Використана література:

1. Андреев О.С. Организационно-педагогические аспекты развития мини-футбола в Российской Федерации: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Андреев О.С.; Московская гос. акад. физ. культуры. – М., 2009. – 27 с.
2. Павлюк І.С. Перспективи розвитку футзалу в Україні / І.С. Павлюк // Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XI Міжнародної конференції молодих вчених, 11- 12 квітня – Київ: НУФВСУ, 2018. – С. 32-33.
3. Ростигаева А.Н. Проблемы женского спорта / А.Н. Ростигаева, О.В. Савельева // Научное сообщество студентов XXI столетия. Гуманитарные науки: сб. ст. по мат. XXXIII междунар. студ. науч.-практ. конф. – Новосибирск: Изд. «СибАК».– 2015. – № 6(33). – С. 423-427.
4. Соболева Т.С. Формирование полозависимых характеристик у девочек и девушек на фоне занятий спортом : автореф. дис. . д-ра пед. наук / Соболева Т.С.; СПб., 1997. - 25 с.

5. Соболева Т. С. О проблемах женского спорта / Т. С. Соболева // Теория и практика физической культуры. 1999. - № 6. - С. 56-63.

6. Сайт Союз европейских футбольных ассоциаций [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ru.uefa.com/insideuefa/football-development/womens-football/index.html>.

7. Сайт Союз европейских футбольных ассоциаций [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.uefa.com/womenseuro/>.

References:

1. Andreyev, O.S. (2009). Organizatsionno-pedagogicheskiye aspekty razvitiya mini-futbola v Rossiyskoy Federatsii [Organizational and pedagogical aspects of the development of futsal in the Russian Federation]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow: Moskovskaya gos. akad. fiz. kul'tury [in Rosiya].

2. Pavlyuk, I.S. (2018). Perspektyvy rozvytku futzalu v Ukrayini [Prospects for futsal development in Ukraine]. Proceedings of the XI International Conference: *XI Mizhnarodnoyi konferentsiyi molodykh vchenykh «Molod ta olimpiysky rukh» – The XI International Conference of Young Scientists «Youth and the Olympic Movement»*. (pp. 32-33). Kyiv: NUFVSU [in Ukrainian].

3. Rostigayeva, A.N., & Savel'yeva, O.V. (2015). Problemy zhenskogo sporta [Problems of women's sports]. *Nauchnoye soobshchestvo studentov XXI stoletiya – The scientific community of students of the XXI century: Proceedings of the XXXIII International Conference*. (issue № 6(33)), (pp. 423-427). Novosibirsk: «SibAK» [in Rosiya].

4. Soboleva, T.S. (1997). Formirovaniye polozavisimyykh kharakteristik u devochek i devushek na fone zanyatiy sportom [The formation of sex-dependent characteristics in girls and girls on the background of sports: abstract]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Sankt-Peterburg: StPb [in Rosiya].

5. Soboleva, T.S. (1999). O problemakh zhenskogo sporta [About women's sports issues]. *Teoriya i praktika fizicheskoy kul'tury – Theory and practice of physical education*, 6, 56-63 [in Rosiya].

6. Sait Soyuz yevropéyskikh futból'nykh assotsiátsiy [Site Union of European Football Associations]. *ru.uefa.com*. Retrieved from <https://ru.uefa.com/insideuefa/football-development/womens-football/index.html/> [in Rosiya].

7. Sait Soyuz yevropéyskikh futból'nykh assotsiátsiy [Site Union of European Football Associations]. *uefa.com*. Retrieved from <https://www.uefa.com/womenseuro/> [in Shveytsariya].

Відомості про автора

Павлюк Ірина Сергіївна , кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичного виховання , завідувач кафедри фізичного
виховання Національного університету харчових технологій

4424406@gmail.com

Pavliuk Irina Sergeevna, Candidate of Science Physical Education and Sports,
Associate Professor of the Department of Physical Education, Head of the
Department of Physical Education of the National University of food technologies

4424406@gmail.com